

- reunește între copertele fiecărei culegeri informații esențiale și extinse din domeniul abordat, înlesnind astfel utilizatorului activitatea de cercetare, reducând semnificativ și eficient timpul dedicat acesteia;
- prezintă pachete de acte normative consolidate, atent selectate în vederea acoperirii domeniului vizat, îmbogățite cu note și referințe utile, structurate și evidențiate profesionist și menite a facilita înțelegerea voinței și a intențiilor legiuitorului (prin semnalarea și/sau prin prezentarea unor corelații ori a unor spețe relevante, în unele cazuri prin oferirea unor lămuriri punctuale etc.);
- este tipărită pe hârtie albă de calitate superioară, ideală pentru adnotările necesare în activitatea didactică și practică;
- seria PREMIUM din cadrul colecției PRO LEGE include un vast material informativ suplimentar (după caz, jurisprudență europeană, mai multă jurisprudență națională și mai multe legi conexe integrale sau în extras, varii adnotări etc.);
- fiecare culegere în parte constituie, practic, un instrument juridic complex, indispensabil activității de zi cu zi în cadrul domeniului căruia îi este dedicată și pe care îl reprezintă, organizând unitar informațiile necesare unei bune cunoașteri a domeniului respectiv.

COORDONAREA GENERALĂ a Colecției PRO LEGE este asigurată de consilier juridic Oliviu Crâznic.
Așteptăm sugestiile și propunerile dvs. pe adresa prolege@universuljuridic.ro

Ediții STANDARD

- Constituția României și legislație conexă
- Codul civil (D. Lupașcu)
- Codul de procedură civilă (D. Lupașcu)
- Codul civil și Codul de procedură civilă (D. Lupașcu)
- Codul penal și Codul de procedură penală (D. Lupașcu)
- Codul muncii și Legea dialogului social
- Codul fiscal cu Norme și Codul de procedură fiscală
- Codul rutier (M. Ursuța)
- Legislația contravențiilor
- Legea și Statutul profesiei de avocat
- Legea societăților nr. 31/1990, legislație conexă și jurisprudență
- Legislația asociațiilor de proprietari
- Proprietatea intelectuală. Legislație, jurisprudență și repere bibliografice (V. Roș, C.R. Romițan)
- Noua Lege a pensiilor și Normele de aplicare
- Noul Cod silvic

Ediții SPIRALATE

- Codul civil (D. Lupașcu)
- Codul de procedură civilă (D. Lupașcu)
- Codul de procedură civilă (V. Bozeșan)
- Codul penal și Codul de procedură penală (D. Lupașcu)
- Codul muncii, legislație conexă și jurisprudență
- Codul administrativ (pref.: V. Vedinaș)
- Codul insolvenței

- Achizițiile publice (M.A. Rațiu)
- Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, legislație conexă și jurisprudență (I. Rîciu)
- Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și legislație conexă (cu avizul UNBR)
- Legile justiției
- Taxele judiciare de timbru. Alte taxe, tarife și onorarii
- Tratatul Uniunii Europene

Ediții PREMIUM

- Codul civil și legislație conexă (D. Lupașcu)
- Codul de procedură civilă și legislație conexă (D. Lupașcu)
- Codul penal și legislație conexă (D. Lupașcu)
- Codul de procedură penală și legislație conexă (D. Lupașcu)

Ediții SPECIALE

- Codul penal. Jurisprudență obligatorie. Jurisprudență relevantă (D. Lupașcu, M. Mareș, A.-A. Arseni, A. Șandru)
- Codul de procedură penală. Jurisprudență obligatorie. Jurisprudență relevantă (D. Lupașcu, M. Mareș, A.-A. Arseni, D.Tr. Bădescu, A. Șandru)
- Codul penal. Codul de procedură penală (A.V. Iugan)
- Legislația familiei adnotată (B.D. Moloman)

Codul de procedură civilă

Ediția a 26-a,
rev.

Ediție îngrijită de
prof. univ. dr.
Dan Lupașcu

Universul Juridic
București
-2026-

Copyright © 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, Editura Universul Juridic.
Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin Editurii Universul Juridic.
Nicio parte (fragment sau componentă grafică) din această lucrare nu poate fi reprodusă fără acordul scris al Editurii Universul Juridic.

Respect pentru autorii noștri, respect pentru profesia aleasă!

Prezenta lucrare, în tot sau în parte, este purtătoare de drepturi de autor, aflate sub protecția Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe. Întrucât, în contemporaneitate, aceste drepturi sunt ignorate și încălcate într-o măsură alarmantă, în pofida sistemului valorilor și convențiilor sociale nescrise, a devenit necesară apărarea lor prin forța și sub sancțiunea legii.

UNIVERSUL JURIDIC SRL, titular al dreptului de autor asupra prezentei lucrări, precizează pentru cititorii săi:

- conform art. 196 din Legea nr. 8/1996, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă reproducerea, fără autorizarea sau consimțământul titularului drepturilor recunoscute de lege, a operelor purtătoare de drepturi de autor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe;
- conform art. 14 din Legea nr. 8/1996, prin reproducere se înțelege realizarea, integrală sau parțială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloc și sub orice formă, inclusiv realizarea oricărei înregistrări sonore sau audiovizuale a unei opere, precum și stocarea permanentă ori temporară a acestora cu mijloace electronice.

Editura își rezervă dreptul de a acționa, prin mijloace legale și prin implicarea autorităților competente, în vederea protejării drepturilor patrimoniale de autor al căror deținător este în baza contractelor de editare.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Codul de procedură civilă. - Ed. a 26-a, rev. / îngrijită de prof.
univ. dr. Dan Lupașcu. - București : Universul Juridic, 2026
Index
ISBN 978-606-39-1897-1

I. Lupașcu, Dan (ed.)

34

Tehnoredactor: Marcela Radu
Copertă: Aurelian Leahu

Redacție:
tel.: 0732.320.666
e-mail: redactie@universuljuridic.ro

Distributie:
tel.: 021.314.93.15
fax: 021.314.93.16
e-mail: distributie@universuljuridic.ro
editurauniversuljuridic.ro

Editura Universul Juridic

editura.universul.juridic

Portal:
tel.: 0725.683.560
e-mail: portal@universuljuridic.ro
universuljuridic.ro

Universul Juridic

Pro lege
Legislație și jurisprudență

Librăria Ujmag:
tel.: 0733.673.555;
021.312.22.21
e-mail: comenzi@ujmag.ro

Ujmag.ro

CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ¹⁾ (LEGEA NR. 134/2010)

Tabla de materii

Titlul preliminar. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil ... (art. 1-28).....	11
Capitolul I. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă..... (art. 1-4).....	11
Capitolul II. Principiile fundamentale ale procesului civil..... (art. 5-23).....	12
Capitolul III. Aplicarea legii de procedură civilă..... (art. 24-28).....	16

¹⁾ Rep. (M. Of. nr. 247 din 10 aprilie 2015). Abreviere: NCPC (*N.r.* Având în vedere răspândirea pe scară largă a abrevierii „NCPC” pentru Noul Cod de procedură civilă, precum și faptul că, astfel, se evită orice confuzie cu vechiul Cod de procedură civilă, utilizăm, în continuare, această abreviere în cadrul notelor introduse în prezenta lucrare. În scopul condensării informațiilor cuprinse în respectivele note, întrebuițăm și alte abrevieri și formulări simplificate oficiale sau uzuale). Cu modif. aduse prin:

- O.U.G. nr. 1/2016 pentru modificarea L. nr. 134/2010 privind NCPC, precum și a unor acte normative conexe (M. Of. nr. 85 din 4 februarie 2016);
 - Rectif. în M. Of. nr. 234 din 30 martie 2016;
 - L. nr. 17/2017 priv. aprob. O.U.G. nr. 1/2016 pt. modif. NCPC, precum și a unor acte normative conexe (M. Of. nr. 196 din 21 martie 2017);
 - L. nr. 310/2018 pt. modif. și compl. NCPC, precum și pt. modif. și compl. altor acte normative (M. Of. nr. 1074 din 18 decembrie 2018);
 - D.C.C. nr. 874/2018 (M. Of. nr. 2 din 3 ianuarie 2019);
 - D.C.C. nr. 832/2021 (M. Of. nr. 430 din 3 mai 2022);
 - L. nr. 140/2022 priv. unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modif. și compl. unor acte normative (M. Of. nr. 500 din 20 mai 2022; intrată în vigoare la 90 de zile de la publ.);
 - L. nr. 173/2022 pt. adopt. unor măsuri necesare punerii în aplic. a Protocolului nr. 16 CEDO, adopt. la Strasbourg la 2 oct. 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 oct. 2014 (M. Of. nr. 560 din 8 iunie 2022; „Art. 11. *Prev. prezentei L. se aplică și proceselor și executărilor silite în curs la data intrării în vigoare a prezentei L.* Art. 12. *Prezenta L. intră în vigoare la data intrării în vigoare, pentru România, a Protocolului nr. 16 CEDO*”);
 - L. nr. 192/2022 pt. compl. NCPC (M. Of. nr. 643 din 29 iunie 2022);
 - D.C.C. nr. 279/2022 (M. Of. nr. 676 din 6 iulie 2022);
 - L. nr. 199/2022 pt. modif. NCPC (M. Of. nr. 682 din 8 iulie 2022; **Art. II: Art. 524-526 NCPC cu modif. aduse prin prezenta L. sunt aplicabile și contestațiilor formulate după data intrării în vigoare a prezentei L.**);
 - L. nr. 336/2022 pt. modif. alin. (1) al art. 651 NCPC (M. Of. nr. 1177 din 8 decembrie 2022);
 - L. nr. 57/2023 pt. modif. NCPC (M. Of. nr. 186 din 6 martie 2023);
 - L. nr. 139/2024 pt. modif. art. 331 alin. (1) NCPC (M. Of. nr. 448 din 15 mai 2024; intrare în vigoare a modif.: la un an de la publ.);
 - L. nr. 214/2024 priv. utilizarea semnăturii electronice, a mărcii temporale și prestarea serviciilor de încredere bazate pe acestea (M. Of. nr. 647 din 8 iulie 2024; intrare în vigoare: la 3 luni de la publ.);
 - L. nr. 57/2025 pt. modif. art. 1.026 alin. (1) NCPC (M. Of. nr. 433 din 12 mai 2025);
 - L. nr. 216/2025 pt. modif. art. 150 alin. (2) NCPC (M. Of. nr. 1151 din 11 decembrie 2025).
- [V. și L. pt. compl. art. 220 NCPC (PL-x nr. 194/2025, cdep.ro; proiect de lege înscris pe ordinea de zi a plenului Camerei Deputaților – în prezenta lucrare, la art. respectiv, între paranteze drepte, forma adoptată de Senat.]

Dispoziții generale	(art. 29-191).....	18
Titlul I. Acțiunea civilă	(art. 29-40)	18
Titlul II. Participanții la procesul civil	(art. 41-93).....	20
Capitolul I. Judecătorel. Incompatibilitatea	(art. 41-54).....	20
Capitolul II. Părțile	(art. 55-91).....	24
Secțiunea 1. Folosința și exercițiul drepturilor procedurale	(art. 56-58).....	24
Secțiunea a 2-a. Persoanele care sunt împreună reclamante sau pârâte	(art. 59-60).....	26
Secțiunea a 3-a. Alte persoane care pot lua parte la judecată.....	(art. 61-79).....	26
§1. Intervenția voluntară.....	(art. 61-67).....	26
§2. Intervenția forțată	(art. 68-79).....	28
I. Chemarea în judecată a altei persoane.....	(art. 68-71).....	28
II. Chemarea în garanție	(art. 72-74).....	28
III. Arătarea titularului dreptului	(art. 75-77).....	29
IV. Introducerea forțată în cauză, din oficiu, a altor persoane	(art. 78-79).....	29
Secțiunea a 4-a. Reprezentarea părților în judecată	(art. 80-89).....	30
§1. Dispoziții generale.....	(art. 80-82).....	30
§2. Dispoziții speciale privind reprezentarea convențională.....	(art. 83-89).....	31
Secțiunea a 5-a. Asistența judiciară.....	(art. 90-91).....	32
Capitolul III. Participarea Ministerului Public în procesul civil.....	(art. 92-93).....	34
Titlul III. Competența instanțelor judecătorești	(art. 94-147).....	34
Capitolul I. Competența materială.....	(art. 94-106).....	34
Secțiunea 1. Competența după materie și valoare	(art. 94-97).....	34
Secțiunea a 2-a. Determinarea competenței după valoarea obiectului cererii introductive de instanță	(art. 98-106).....	50
Capitolul II. Competența teritorială.....	(art. 107-121).....	52
Capitolul III. Dispoziții speciale.....	(art. 122-128).....	55
Capitolul IV. Incidente procedurale privitoare la competența instanței	(art. 129-147).....	56
Secțiunea 1. Necompetența și conflictele de competență.....	(art. 129-137).....	56
Secțiunea a 2-a. Litispendența și conexitatea	(art. 138-139).....	59
Secțiunea a 3-a. Strămutarea proceselor. Delegarea instanței	(art. 140-147).....	59
Titlul IV. Actele de procedură	(art. 148-179).....	61
Capitolul I. Forma cererilor	(art. 148-152).....	61
Capitolul II. Citarea și comunicarea actelor de procedură.....	(art. 153-173).....	68
Capitolul III. Nulitatea actelor de procedură.....	(art. 174-179).....	77
Titlul V. Termenele procedurale	(art. 180-186).....	78
Titlul VI. Amenzi judiciare și despăgubiri	(art. 187-191).....	81
CARTEA A II-A		
Procedura contencioasă	(art. 192-526).....	83
Titlul I. Procedura în fața primei instanțe	(art. 192-455).....	83
Capitolul I. Sesizarea instanței de judecată	(art. 192-210).....	83
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	(art. 192-193).....	83

Secțiunea a 2-a. Cererea de chemare în judecată.....	(art. 194-204).....	83
Secțiunea a 3-a. Întâmpinarea.....	(art. 205-208).....	89
Secțiunea a 4-a. Cererea reconvențională	(art. 209-210).....	90
Capitolul II. Judecata.....	(art. 211-405).....	91
Secțiunea 1. Dispoziții generale	(art. 211-236).....	91
Secțiunea a 2-a. Cercetarea procesului	(art. 237-388).....	97
Subsecțiunea 1. Dispoziții comune.....	(art. 237-244).....	97
Subsecțiunea a 2-a. Excepțiile procesuale.....	(art. 245-248).....	99
Subsecțiunea a 3-a. Probele	(art. 249-365).....	99
§1. Dispoziții generale.....	(art. 249-264).....	99
§2. Dovada cu înscrisuri.....	(art. 265-308).....	103
I. Dispoziții generale.....	(art. 265-268).....	103
II. Înscrisul autentic	(art. 269-271).....	105
III. Înscrisul sub semnătură privată	(art. 272-281).....	105
IV. Înscrisurile pe suport informatic.....	(art. 282-284).....	108
V. Duplicatale și copiile de pe înscrisurile autentice sau sub semnătură privată	(art. 285-287).....	108
VI. Înscrisurile cognitive sau reînnoitoare	(art. 288).....	109
VII. Regimul altor înscrisuri	(art. 289-291).....	109
VIII. Administrarea probei cu înscrisuri	(art. 292-300).....	110
IX. Verificarea înscrisurilor	(art. 301-308).....	111
§3. Proba cu martori.....	(art. 309-326).....	113
I. Admisibilitatea probei cu martori.....	(art. 309-310).....	113
II. Administrarea probei cu martori.....	(art. 311-326).....	114
§4. Prezumpțiile.....	(art. 327-329).....	118
§5. Expertiza	(art. 330-340).....	118
§6. Mijloacele materiale de probă	(art. 341-344).....	123
§7. Cercetarea la fața locului	(art. 345-347).....	123
§8. Mărturisirea	(art. 348-358).....	124
I. Admisibilitatea probei.....	(art. 348-350).....	124
II. Interogatoriul	(art. 351-358).....	124
§9. Asigurarea probelor.....	(art. 359-365).....	125
Subsecțiunea a 4-a. Administrarea probelor de către avocați sau consilieri juridici.....	(art. 366-388).....	127
Secțiunea a 3-a. Dezbaterile în fond a procesului	(art. 389-394).....	131
Secțiunea a 4-a. Deliberarea și pronunțarea hotărârii.....	(art. 395-405).....	131
Capitolul III. Unele incidente procedurale.....	(art. 406-423).....	133
Secțiunea 1. Renunțarea la judecată	(art. 406-407).....	133
Secțiunea a 2-a. Renunțarea la dreptul pretins.....	(art. 408-410).....	134
Secțiunea a 3-a. Suspendarea procesului.....	(art. 411-415).....	134
Secțiunea a 4-a. Perimarea cererii	(art. 416-423).....	137
Capitolul IV. Hotărârile judecătorești	(art. 424-455).....	138
Secțiunea 1. Dispoziții generale	(art. 424-435).....	138
§1. Denumirea, întocmirea și comunicarea hotărârii.....	(art. 424-428).....	138
§2. Efectele hotărârii judecătorești.....	(art. 429-435).....	140
Secțiunea a 2-a. Hotărârile date în baza recunoașterii pretențiilor.....	(art. 436-437).....	141
Secțiunea a 3-a. Hotărârile prin care se încuvințează învoiala părților.....	(art. 438-441).....	141

Secțiunea a 4-a. Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii.....	(art. 442-447).....	142
Secțiunea a 5-a. Executarea provizorie.....	(art. 448-450).....	143
Secțiunea a 6-a. Cheltuielile de judecată.....	(art. 451-455).....	144
Titlul II. Căile de atac	(art. 456-513).....	145
Capitolul I. Dispoziții generale.....	(art. 456-465).....	145
Capitolul II. Apelul.....	(art. 466-482).....	147
Capitolul III. Căile extraordinare de atac.....	(art. 483-513).....	153
Secțiunea 1. Recursul.....	(art. 483-502).....	153
Secțiunea a 2-a. Contestația în anulare.....	(art. 503-508).....	158
Secțiunea a 3-a. Revizuirea.....	(art. 509-513).....	160
Titlul III. Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare	(art. 514-521).....	163
Capitolul I. Recursul în interesul legii.....	(art. 514-518).....	163
Capitolul II. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.....	(art. 519-521).....	165
Titlul IV. Constația privind tergiversarea procesului	(art. 522-526).....	168
CARTEA A III-A		
Procedura necontencioasă judiciară	(art. 527-540).....	170
Titlul I. Dispoziții generale	(art. 527-537).....	170
Titlul II. Dispoziții speciale	(art. 538-540).....	171
CARTEA A IV-A		
Despre arbitraj	(art. 541-621).....	173
Titlul I. Dispoziții generale	(art. 541-547).....	173
Titlul II. Convenția arbitrală	(art. 548-554).....	174
Titlul III. Tribunalul arbitral	(art. 555-570).....	175
Titlul IV. Procedura arbitrală	(art. 571-607).....	178
Capitolul I. Sesizarea tribunalului arbitral.....	(art. 571-574).....	178
Capitolul II. Judecata.....	(art. 575-594).....	179
Capitolul III. Cheltuielile arbitrale.....	(art. 595-600).....	183
Capitolul IV. Hotărârea arbitrală.....	(art. 601-607).....	184
Titlul V. Desființarea hotărârii arbitrale	(art. 608-613).....	185
Titlul VI. Executarea hotărârii arbitrale	(art. 614-615).....	187
Titlul VII. Arbitrajul instituționalizat	(art. 616-621).....	187
CARTEA A V-A		
Despre executarea silită	(art. 622-914).....	189
Titlul I. Dispoziții generale	(art. 622-726).....	189
Capitolul I. Scopul și obiectul executării silite.....	(art. 622-631).....	189

Capitolul II. Titlul executoriu.....	(art. 632-643).....	192
Capitolul III. Participanții la executarea silită.....	(art. 644-662).....	197
Capitolul IV. Efectuarea executării silite.....	(art. 663-705).....	203
Secțiunea 1. Sesizarea organului de executare.....	(art. 663-672).....	203
Secțiunea a 2-a. Efectuarea actelor de executare silită.....	(art. 673-686).....	207
Secțiunea a 3-a. Executarea împotriva moștenitorilor.....	(art. 687-689).....	209
Secțiunea a 4-a. Intervenția altor creditori.....	(art. 690-696).....	210
Secțiunea a 5-a. Perimarea executării silite.....	(art. 697-699).....	213
Secțiunea a 6-a. Amânarea, suspendarea și restrângerea executării.....	(art. 700-702).....	213
Secțiunea a 7-a. Încetarea executării silite.....	(art. 703-705).....	215
Capitolul V. Prescripția dreptului de a obține executarea silită.....	(art. 706-711).....	216
Capitolul VI. Constația la executare.....	(art. 712-720).....	217
Capitolul VII. Depunerea cu afecțiune specială.....	(art. 721-722).....	222
Capitolul VIII. Întoarcerea executării.....	(art. 723-726).....	222
Titlul II. Urmărirea silită asupra bunurilor debitorului	(art. 727-887).....	223
Capitolul I. Urmărirea mobilă.....	(art. 727-812).....	223
Secțiunea 1. Bunurile mobile care nu se pot urmări.....	(art. 727-730).....	223
Secțiunea a 2-a. Procedura urmăririi mobiliare.....	(art. 731-780).....	226
§1. Sechestrarea bunurilor mobile.....	(art. 731-752).....	226
§2. Valorificarea bunurilor sechestrate.....	(art. 753-757).....	232
§3. Vânzarea la licitație publică.....	(art. 758-778).....	234
§4. Dispoziții speciale.....	(art. 779-780).....	240
Secțiunea a 3-a. Poprirea.....	(art. 781-794).....	241
Secțiunea a 4-a. Urmărirea fructelor și a veniturilor imobilelor.....	(art. 795-812).....	247
§1. Urmărirea silită a fructelor neculese și a recoltelor prinse de rădăcini.....	(art. 795-799).....	247
§2. Urmărirea veniturilor generale ale imobilelor.....	(art. 800-812).....	248
Capitolul II. Urmărirea imobiliară.....	(art. 813-863).....	251
Secțiunea 1. Bunurile imobile care pot fi urmărite.....	(art. 813-818).....	251
Secțiunea a 2-a. Încuviințarea urmăririi imobiliare.....	(art. 819-826).....	253
Secțiunea a 3-a. Efectele urmăririi.....	(art. 827-828).....	255
Secțiunea a 4-a. Vânzarea la licitație publică.....	(art. 829-856).....	255
§1. Formalitățile premergătoare vânzării.....	(art. 829-834).....	255
§2. Scoaterea în vânzare a imobilului.....	(art. 835-841).....	256
§3. Licitația și adjudecarea imobilului.....	(art. 842-856).....	260
Secțiunea a 5-a. Efectele adjudecării.....	(art. 857-859).....	264
Secțiunea a 6-a. Dispoziții speciale.....	(art. 860-863).....	265
Capitolul III. Eliberarea și distribuirea sumelor realizate prin urmărirea silită.....	(art. 864-887).....	266
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	(art. 864-868).....	266
Secțiunea a 2-a. Distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunurilor urmărite.....	(art. 869-878).....	267
Secțiunea a 3-a. Plata sumei rezultate din urmărirea silită.....	(art. 879-887).....	270
Titlul III. Executarea silită directă	(art. 888-914).....	272
Capitolul I. Dispoziții generale.....	(art. 888-892).....	272

Capitolul II. Predarea silită a bunurilor mobile	(art. 893-895).....	273
Capitolul III. Predarea silită a bunurilor imobile	(art. 896-902).....	273
Capitolul IV. Executarea silită a altor obligații de a face sau a		
obligațiilor de a nu face	(art. 903-914).....	275
Secțiunea 1. Dispoziții comune	(art. 903-909).....	275
Secțiunea a 2-a. Executarea hotărârilor judecătorești		
și a altor titluri executorii referitoare la minori	(art. 910-914).....	277

CARTEA A VI-A

Proceduri speciale	(art. 915-1.064).....	279
--------------------------	-----------------------	-----

Titlul I. Procedura divorțului	(art. 915-935).....	279
Capitolul I. Dispoziții comune	(art. 915-928).....	279
Capitolul II. Divorțul remediu	(art. 929-933).....	284
Secțiunea 1. Divorțul prin acordul soților	(art. 929-932).....	284
Secțiunea a 2-a. Divorțul din motive de sănătate	(art. 933).....	285
Capitolul III. Divorțul din culpa soților	(art. 934-935).....	285

Titlul II. Procedura instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale. Încuviințarea mandatului de ocrotire	(art. 936-943 ⁷).....	286
Capitolul I. Procedura instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale	(art. 936-943).....	286
Capitolul II. Încuviințarea mandatului de ocrotire	(art. 943 ¹ -943 ⁷).....	288

Titlul III. Procedura de declarare a morții	(art. 944-951).....	290
--	---------------------	-----

Titlul IV. Măsuri asigurătorii și provizorii	(art. 952-979).....	291
Capitolul I. Sechestrul asigurător	(art. 952-969).....	291
Secțiunea 1. Dispoziții generale	(art. 952-959).....	291
Secțiunea a 2-a. Dispoziții speciale privind sechestrul asigurător al navelor civile	(art. 960-969).....	293
Capitolul II. Poprirea asigurătorie	(art. 970-971).....	295
Capitolul III. Sechestrul judiciar	(art. 972-977).....	295
Capitolul IV. Măsuri provizorii în materia drepturilor de proprietate intelectuală	(art. 978-979).....	296

Titlul V. Procedura partajului judiciar	(art. 980-996).....	297
--	---------------------	-----

Titlul VI. Procedura ordonanței președințiale	(art. 997-1.002).....	301
--	-----------------------	-----

Titlul VII. Cererile posesorii	(art. 1.003-1.005).....	303
---	-------------------------	-----

Titlul VIII. Procedura ofertei de plată și consemnării	(art. 1.006-1.013).....	303
---	-------------------------	-----

Titlul IX. Procedura ordonanței de plată	(art. 1.014-1.025).....	304
---	-------------------------	-----

Titlul X. Procedura cu privire la cererile de valoare redusă	(art. 1.026-1.033).....	308
---	-------------------------	-----

Titlul XI. Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept	(art. 1.034-1.049).....	310
Capitolul I. Dispoziții generale	(art. 1.034-1.039).....	310

Capitolul II. Procedura de evacuare	(art. 1.040-1.045).....	312
Capitolul III. Dispoziții speciale	(art. 1.046-1.049).....	313

Titlul XII. Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii	(art. 1.050-1.053).....	313
--	-------------------------	-----

Titlul XIII. Procedura refacerii înscrisurilor și hotărârilor dispărute	(art. 1.054-1.056).....	315
--	-------------------------	-----

Titlul XIV. Cauțiunea judiciară	(art. 1.057-1.064).....	316
--	-------------------------	-----

CARTEA A VII-A

Procesul civil internațional	(art. 1.065-1.134).....	319
------------------------------------	-------------------------	-----

Titlul I. Competența internațională a instanțelor române	(art. 1.066-1.082).....	319
Capitolul I. Dispoziții generale	(art. 1.066-1.078).....	319
Capitolul II. Dispoziții speciale de competență internațională a instanțelor române	(art. 1.079-1.082).....	321

Titlul II. Legea aplicabilă în procesul civil internațional	(art. 1.083-1.093).....	323
Capitolul I. Capacitatea și drepturile părților în proces	(art. 1.083-1.087).....	323
Capitolul II. Legea aplicabilă în materie procedurală	(art. 1.088-1.093).....	324

Titlul III. Eficacitatea hotărârilor străine	(art. 1.094-1.110).....	325
Capitolul I. Recunoașterea hotărârilor străine	(art. 1.095-1.102).....	325
Capitolul II. Executarea hotărârilor străine	(art. 1.103-1.110).....	327

Titlul IV. Arbitrajul internațional și efectele hotărârilor arbitrale străine	(art. 1.111-1.133).....	328
Capitolul I. Procesul arbitral internațional	(art. 1.111-1.123).....	328
Capitolul II. Efectele hotărârilor arbitrale străine	(art. 1.124-1.133).....	330

Dispoziții finale	(art. 1.134).....	332
--------------------------------	-------------------	-----

Titlul preliminar

Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil

Capitolul I

Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă

Art. 1. Obiectul și scopul Codului de procedură civilă. (1) Codul de procedură civilă, denumit în continuare codul, stabilește regulile de competență și de judecare a cauzelor civile, precum și cele de executare a hotărârilor instanțelor și a altor titluri executorii, în scopul îndeplinirii justiției în materie civilă.

(2) În îndeplinirea justiției, instanțele judecătorești îndeplinesc un serviciu de interes public, asigurând respectarea ordinii de drept, a libertăților fundamentale, a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și persoanelor juridice, aplicarea legii și garantarea supremației acesteia.

Art. 2. Aplicabilitatea generală a Codului de procedură civilă. (1) Dispozițiile prezentului cod constituie procedura de drept comun în materie civilă.

(2) De asemenea, dispozițiile prezentului cod se aplică și în alte materii, în măsura în care legile care le reglementează nu cuprind dispoziții contrare.

• HP. V. Dec. ICCJ (DCD) nr. 82/2026 (infra, art. 406).

Art. 3. Aplicarea prioritară a tratatelor internaționale privitoare la drepturile omului. (1) În materiile reglementate de prezentul cod, dispozițiile privind drepturile și libertățile persoanelor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Constituția, Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și prezentul cod, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care prezentul cod conține dispoziții mai favorabile.

Art. 4. Aplicarea prioritară a dreptului Uniunii Europene. În materiile reglementate de prezentul cod, normele obligatorii ale dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau de statutul părților.

Capitolul II

Principiile fundamentale ale procesului civil

Art. 5. Îndatoriri privind primirea și soluționarea cererilor. (1) Judecătorii au îndatorirea să primească și să soluționeze orice cerere de competența instanțelor judecătorești, potrivit legii.

(2) Niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.

(3) În cazul în care o pricină nu poate fi soluționată nici în baza legii, nici a uzanțelor, iar în lipsa acestora din urmă, nici în baza dispozițiilor legale privitoare la situații asemănătoare, ea va trebui judecată în baza principiilor generale ale dreptului, având în vedere toate circumstanțele acesteia și ținând seama de cerințele echității.

(4) Este interzis judecătorului să stabilească dispoziții general obligatorii prin hotărârile pe care le pronunță în cauzele ce îi sunt supuse judecării.

Art. 6. Dreptul la un proces echitabil, în termen optim și previzibil. (1) Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilă de lege. În acest scop, instanța este datoră să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecării.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în faza executării silite.

Art. 7. Legalitatea. (1) Procesul civil se desfășoară în conformitate cu dispozițiile legii.

(2) Judecătorul are îndatorirea de a asigura respectarea dispozițiilor legii privind realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părților din proces.

Art. 8. Egalitatea. În procesul civil părților le este garantată exercitarea drepturilor procesuale, în mod egal și fără discriminări.

Art. 9. Dreptul de dispoziție al părților. (1) Procesul civil poate fi pornit la cererea celui interesat sau, în cazurile anume prevăzute de lege, la cererea altei persoane, organizații ori a unei autorități sau instituții publice ori de interes public.

(2) Obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile și apărările părților.

(3) În condițiile legii, partea poate, după caz, renunța la judecarea cererii de chemare în judecată sau la însuși dreptul pretins, poate recunoaște pretențiile părții adverse, se poate învoi cu aceasta pentru a pune capăt, în tot sau în parte, procesului, poate renunța la exercitarea căilor de atac ori la executarea unei hotărâri. De asemenea, partea poate dispune de drepturile sale în orice alt mod permis de lege.

• **DISPOZIȚII CONEXE. O.U.G. nr. 80/2013 priv. taxele judiciare de timbru (M. Of. nr. 392 din 29 iunie 2013; cu modif. ult.): „Art. 30. (1) Sunt scutite de taxa judiciară de timbru acțiunile și cererile, inclusiv căile de atac formulate, potrivit legii, de Senat, Camera Deputaților, Președinția României, Guvernul României, Curtea Constituțională, Curtea de Conturi, Consiliul Legislativ, Avocatul Poporului, de Ministerul Public și de Ministerul Finanțelor, indiferent de obiectul acestora, precum și cele formulate de alte instituții publice, indiferent de calitatea procesuală a acestora, când au ca obiect venituri publice. (2) În înțelesul prezentei O.U.G., în cat. venituri publice se includ: veniturile bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetelor locale, bugetelor fondurilor speciale, inclusiv ale bugetului Fondului de asigurări sociale de sănătate, bugetului Trezoreriei Statului, veniturile din rambursări de credite externe și din dobânzi și comisioane derulate prin Trezoreria Statului, precum și veniturile bugetelor instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetul de stat, bugetele locale, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele fondurilor speciale, după caz, veniturile bugetului fondurilor provenite din credite externe contractate ori garantate de stat și ale căror rambursare, dobânzi și alte costuri se asigură din fonduri publice, precum și veniturile bugetului fondurilor externe nerambursabile”.**

Art. 10. Obligațiile părților în desfășurarea procesului. (1) Părțile au obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător, să-și probeze pretențiile și apărările, să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia.

(2) Dacă o parte deține un mijloc de probă, judecătorul poate, la cererea celeilalte părți sau din oficiu, să dispună înfățișarea acestuia, sub sancțiunea plății unei amenzi judiciare.

Art. 11. Obligațiile terților în desfășurarea procesului. Orice persoană este obligată, în condițiile legii, să sprijine realizarea justiției. Cel care, fără motiv legitim, se sustrage de la îndeplinirea acestei obligații poate fi constrâns să o execute sub sancțiunea plății unei amenzi judiciare și, dacă este cazul, a unor daune-interese.

Art. 12. Buna-credință. (1) Drepturile procesuale trebuie exercitate cu bună-credință, potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege și fără a se încălca drepturile procesuale ale altei părți.

(2) Partea care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv răspunde pentru prejudiciile materiale și morale cauzate. Ea va putea fi obligată, potrivit legii, și la plata unei amenzi judiciare.

(3) De asemenea, partea care nu își îndeplinește cu bună-credință obligațiile procesuale răspunde potrivit alin. (2).

Art. 13. Dreptul la apărare. (1) Dreptul la apărare este garantat.

(2)¹⁾ Părțile au dreptul, în tot cursul procesului, de a fi reprezentate sau, după caz, asistate în condițiile legii.

(3) Părților li se asigură posibilitatea de a participa la toate fazele de desfășurare a procesului. Ele pot să ia cunoștință de cuprinsul dosarului, să propună probe, să își facă apărări, să își prezinte susținerile în scris și oral și să exercite căile legale de atac, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

(4) Instanța poate dispune înfățișarea în persoană a părților, chiar atunci când acestea sunt reprezentate.

Art. 14. Contradictorialitatea. (1) Instanța nu poate hotărî asupra unei cereri decât după citarea sau înfățișarea părților, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Părțile trebuie să își facă cunoscute reciproc și în timp util, direct sau prin intermediul instanței, după caz, motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază pretențiile și apărările, precum și mijloacele de probă de care înțeleg să se folosească, astfel încât fiecare dintre ele să își poată organiza apărarea.

(3) Părțile au obligația de a expune situația de fapt la care se referă pretențiile și apărările lor în mod corect și complet, fără a denatura sau omite faptele care le sunt cunoscute. Părțile au obligația de a expune un punct de vedere propriu față de afirmațiile părții adverse cu privire la împrejurări de fapt relevante în cauză.

(4) Părțile au dreptul de a discuta și argumenta orice chestiune de fapt sau de drept invocată în cursul procesului de către orice participant la proces, inclusiv de către instanță din oficiu.

(5) Instanța este obligată, în orice proces, să supună discuției părților toate cererile, excepțiile și împrejurările de fapt sau de drept invocate.

(6) Instanța își va întemeia hotărârea numai pe motive de fapt și de drept, pe explicații sau pe mijloace de probă care au fost supuse, în prealabil, dezbaterii contradictorii.

Art. 15. Oralitatea. Procesele se dezbate oral, cu excepția cazului în care legea dispune altfel sau când părțile solicită expres instanței ca judecata să se facă numai pe baza actelor depuse la dosar.

Art. 16. Nemijlocirea. Probele se administrează de către instanța care judecă procesul, cu excepția cazurilor în care legea stabilește altfel.

Art. 17. Publicitatea. Ședințele de judecată sunt publice, în afară de cazurile prevăzute de lege.

Art. 18. Limba desfășurării procesului. (1) Procesul civil se desfășoară în limba română.

(2) Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii.

(3) Cetățenii străini și apatrizii care nu înțeleg sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță și de a pune concluzii, prin traducător autorizat, dacă legea nu prevede altfel.

(4) Cererile și actele procedurale se întocmesc numai în limba română.

¹⁾ Alin. (2) al art. 13 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 L. nr. 310/2018.

Art. 19. Continuitatea. Judecătorul investit cu soluționarea cauzei nu poate fi înlocuit pe durata procesului decât pentru motive temeinice, în condițiile legii.

• HP. V. Dec. ICCJ (DCD) nr. 52/2023 (infra, art. 488).

Art. 20. Respectarea principiilor fundamentale. Judecătorul are îndatorirea să asigure respectarea și să respecte el însuși principiile fundamentale ale procesului civil, sub sancțiunile prevăzute de lege.

Art. 21. Încercarea de împăcare a părților. (1) Judecătorul va recomanda părților soluționarea amiabilă a litigiului prin mediere, potrivit legii speciale.

(2) În tot cursul procesului, judecătorul va încerca împăcarea părților, dându-le îndrumările necesare, potrivit legii.

Art. 22. Rolul judecătorului în aflarea adevărului. (1) Judecătorul soluționează litigiul conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile.

(2) Judecătorul are îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale. În acest scop, cu privire la situația de fapt și motivarea în drept pe care părțile le invocă, judecătorul este în drept să le ceară să prezinte explicații, oral sau în scris, să pună în dezbaterea acestora orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau în întâmpinare, să dispună administrarea probelor pe care le consideră necesare, precum și alte măsuri prevăzute de lege, chiar dacă părțile se împotrivesc.

(3) Judecătorul poate dispune introducerea în cauză a altor persoane, în condițiile legii. Persoanele astfel introduse în cauză vor avea posibilitatea, după caz, de a renunța la judecată sau la dreptul pretins, de a achiesa la pretențiile reclamantului ori de a pune capăt procesului printr-o tranzacție.

(4) Judecătorul dă sau restabilește calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecății, chiar dacă părțile le-au dat o altă denumire. În acest caz judecătorul este obligat să pună în discuția părților calificarea juridică exactă.

(5) Cu toate acestea, judecătorul nu poate schimba denumirea sau temeiul juridic în cazul în care părțile, în virtutea unui acord expres privind drepturi de care, potrivit legii, pot dispune, au stabilit calificarea juridică și motivele de drept asupra cărora au înțeles să limiteze dezbaterile, dacă astfel nu se încalcă drepturile sau interesele legitime ale altora.

(6) Judecătorul trebuie să se pronunțe asupra a tot ceea ce s-a cerut, fără însă a depăși limitele investiției, în afară de cazurile în care legea ar dispune altfel.

(7) Ori de câte ori legea îi rezervă judecătorului puterea de apreciere sau îi cere să țină seama de toate circumstanțele cauzei, judecătorul va ține seama, între altele, de principiile generale ale dreptului, de cerințele echității și de buna-credință.

Art. 23. Respectul cuvenit justiției. (1) Cei prezenți la ședința de judecată sunt dator să manifeste respectul cuvenit față de instanță și să nu tulbure buna desfășurare a ședinței de judecată.

(2) Președintele veghează ca ordinea și solemnitatea ședinței să fie respectate, putând lua în acest scop orice măsură prevăzută de lege.

Aplicarea legii de procedură civilă

Art. 24. Legea aplicabilă proceselor noi. Dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare.

• **LPA (L. nr. 76/2012 – M. Of. nr. 365 din 30 mai 2012; cu modif. ult.). Art. 3.** (1) Disp. NCPD se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acestuia în vigoare. (2) Procesele începute prin cereri depuse, în condițiile legii, la poștă, unități militare sau locuri de deținere înainte de data intrării în vigoare a NCPD rămân supuse legii vechi, chiar dacă sunt înregistrate la instanță după această dată.

Art. 25. Legea aplicabilă proceselor în curs. (1) Procesele în curs de judecată, precum și executările silite începute sub legea veche rămân supuse acelei legi.

(2) Procesele în curs de judecată la data schimbării competenței instanțelor legal învestite vor continua să fie judecate de acele instanțe, potrivit legii sub care au început. În caz de trimitere spre rejudecare, dispozițiile legale privitoare la competență, în vigoare la data când a început procesul, rămân aplicabile.

(3) În cazul în care instanța investită este desființată, dosarele se vor trimite din oficiu instanței competente potrivit legii noi. Dispozițiile alin. (1) rămân aplicabile.

Art. 26. Legea aplicabilă mijloacelor de probă. (1) Legea care guvernează condițiile de admisibilitate și puterea doveditoare a probelor preconstituite și a prezumțiilor legale este cea în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârșirii faptelor juridice care fac obiectul probațiunii.

(2) Administrarea probelor se face potrivit legii în vigoare la data administrării lor.

Art. 27. Legea aplicabilă hotărârilor. Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul.

• **HP. Dec. ICCJ (DCD) nr. 52/2018 (M. Of. nr. 609 din 17 iulie 2018):** „În interpr. și aplic. art. 27 NCPD, ref. art. 147 alin. (4) Constituția României, efectele D.C.C. nr. 369/2017 se produc cu priv. la hot. jud. pronunțate după publicarea acesteia în M. Of., în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite ulterior publicării D.C.C. (20 iul. 2017)” [V., infra, D.C.C. nr. 874/2018].

• **NECONSTITUȚIONALITATE. D.C.C. nr. 874/2018:** „disp. art. 27 NCPD, în interpr. dată prin Dec. ICCJ (DCD) nr. 52/2018, sunt neconstituționale [66. Potriv. interpr. date de instanța supremă art. 27 NCPD, legea aplicabilă căii de atac exercitate împotriva unei hot. jud. pronunțate după publ. D.C.C. nr. 369/2017 este legea în vigoare la data începerii procesului, deși, înainte de pronunțarea hot. jud. susceptibile de reformare, a fost declarat neconstituțional chiar textul de lege care reglem. exercitarea căii de atac, în vigoare la data începerii procesului. Cu alte cuvinte, potrivit interpr. date de instanța supremă prin intermediul HP, deși disp. legală care suprima în mod expres calea de atac a recursului în priv. hot. jud. pronunțate în cererile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv a fost constatată neconstituțională, aceasta continuă să fie aplicabilă tuturor litigiilor în curs, înregistrate pe rolul instanțelor anterior datei publicării D.C.C. 67. Or, (...) o asemenea soluție interpretativă are semnificația prelungirii, în timp, a efectelor unei norme constatate neconstituționale, cu consecința aplicării acesteia în cadrul proceselor în curs, ceea ce conduce la încălcarea art. 147 alin. (4) Constituție, care consacră efectul imediat și general obligatoriu al D.C.C. 69. (...) potrivit art. 147 alin. (1) Constituție, disp. din actele normative constatate ca fiind neconstituționale încetează să mai producă efecte juridice, de la momentul publicării D.C.C. în M. Of. Astfel, aceste prev. constituționale, corob. cu art. 147 alin. (4) L. fundam., instituie o regulă de aplicare în timp a normelor legale constatate neconstituționale, regulă care se aplică în mod prioritar, dată fiind forța juridică superioară a normei constituționale, în raport cu normele generale de drept tranzitoriu, cuprinse în acte normative cu forță juridică inferioară (în speță, NCPD), în acord cu principiul supremației L. fundam., cuprins în art. 1 alin. (5) Constituție. (...) 72. Prin urmare, (...) incidența efectelor D.C.C. nr. 369/2017 și în cauzele aflate pe rolul instanțelor judecătorești, la momentul publicării acesteia –

cauze pendinte, în care respectivele disp. sunt aplicabile – indiferent de invocarea excepției până la publ. D.C.C., este în acord cu art. 147 alin. (4) Constituție, (...) pe care se întemeiază expresia obligativității erga omnes a interpretării și soluției pronunțate de instanța de contencios constituțional, care implică obligația constituțională a tuturor autorităților de a aplica întocmai D.C.C., la situațiile concrete în care normele constatate neconstituționale au incidență (...). Prin urmare, în interpr. acestui text constituțional, rap. normele de proc. civ., (...) acesta se aplică atât situațiilor pendinte, cât și celor ce se vor naște în viitor, sfera de aplicare a art. 147 alin. (4) Constituție neputând fi condiționată de faptul că procesul civil a fost pornit anterior sau ulterior publicării D.C.C. nr. 369/2017. 76. În concluzie, în ceea ce priv. efectele constatării ca neconstituționale a unei soluții legislative cuprinse într-o normă de procedură, respectiv sintagma «precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv», cuprinsă în art. XVIII alin. (2) L. nr. 2/2013, (...) nu devin incidente prev. art. 27 NCPD (...), dat fiind faptul că (...) neconstituționalitatea este o sancțiune de drept constituțional care se aplică imediat situațiilor pendinte. Astfel, nu se poate ajunge la concluzia că D.C.C. s-ar aplica numai proceselor pornite după publ. sa, caz în care, în mod evident, hot. susceptibilă a fi recurată este pronunțată după publ. D.C.C. Art. 27 NCPD constituie o normă de procedură de natură legală și nu poate restrânge sfera de aplicare a art. 147 alin. (4) Constituție. Acceptarea unei asemenea teze ar echivala cu prevalența unei norme legale față de una de rang constituțional și s-ar înfrânge în mod indirect efectul imediat și general obligatoriu al D.C.C. Or, într-un stat de drept, toate autoritățile publice, atât în aplic., cât și în interpr. normelor infraconstituționale, trebuie să respecte D.C.C., din moment ce acestea materializează și explicitează exigențele Constituției”.

Art. 28. Teritorialitatea legii de procedură. (1) Dispozițiile legii de procedură se aplică tuturor proceselor care se judecă de către instanțele române, sub rezerva unor dispoziții legale contrare.

(2) În cazul raporturilor procesuale cu element de extraneitate, determinarea legii de procedură aplicabile se face potrivit normelor cuprinse în cartea a VII-a.

Art. 29. Noțiune. Acțiunea civilă este ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins de către una dintre părți sau a unei alte situații juridice, precum și pentru asigurarea apărării părților în proces.

Art. 30. Cereri în justiție. (1) Oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane ori urmărește soluționarea în justiție a unei situații juridice are dreptul să facă o cerere înaintea instanței competente.

(2) Cererile în justiție sunt principale, accesorii, adiționale și incidentale.

(3) Cererea principală este cererea introductivă de instanță. Ea poate cuprinde atât capete de cerere principale, cât și capete de cerere accesorii.

(4) Cererile accesorii sunt acele cereri a căror soluționare depinde de soluția dată unui capăt de cerere principal.

(5) Constituie cerere adițională acea cerere prin care o parte modifică pretențiile sale anterioare.

(6) Cererile incidentale sunt cele formulate în cadrul unui proces aflat în curs de desfășurare.

Art. 31. Apărări. Apărărilor formulate în justiție pot fi de fond sau procedurale.

Art. 32. Condiții de exercitare a acțiunii civile. (1) Orice cerere poate fi formulată și susținută numai dacă autorul acesteia:

- a) are capacitate procesuală, în condițiile legii;
- b) are calitate procesuală;
- c) formulează o pretenție;
- d) justifică un interes.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, și în cazul apărărilor.

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 2/2016** (M. Of. nr. 263 din 7 aprilie 2016): „În interpr. și aplic. art. 279 alin. (2) CM, pt. acțiunile priv. reconstituirea vechimii în muncă, anterioare intrării în vigoare a NCPC/același text de lege ref. art. 32 alin. (1) lit. b) și art. 36 NCPC, pt. acțiunile în reconstituirea vechimii în muncă, introduse de la momentul intrării în vigoare a NCPC și în continuare; art. 111 CPC 1865 pt. acțiunile priv. constatarea încadrării activității desfășurate în grp. I și II de muncă introduse sub imperiul acestei reglem./art. 35 ref. art. 32 alin. (1) lit. b) și art. 36 NCPC, pt. același tip de acțiuni, formulate după intrarea în vigoare a codului actual, în toate ipotezele, atunci când angajatorul nu mai există d.p.d.v. juridic (lichidat, radiat), justifică legitimare procesuală pasivă casele teritoriale de pensii, în situația în care nu există documente primare. (...) În interpr. și aplic. art. 41 alin. (1) CPC 1865/art. 32 alin. (1) lit. a) și art. 56 alin. (1) NCPC, respectiv a art. 136 L. nr. 85/2006 priv. procedura insolvenței (...) /art. 180 L. nr. 85/2014 priv. procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, angajatorul desființat în urma procedurilor de insolvență, finalizate cu radierea din registrele specifice, nu poate sta în judecată, neavând capacitate procesuală de folosință, iar fostul lichidator, chemat în judecată în nume propriu, nu are calitate procesuală pasivă”.

Art. 33. Interesul de a acționa. Interesul trebuie să fie determinat, legitim, personal, născut și actual. Cu toate acestea, chiar dacă interesul nu este născut și actual, se poate

formula o cerere cu scopul de a preveni încălcarea unui drept subiectiv amenințat sau pentru a preîntâmpina producerea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara.

Art. 34. Realizarea drepturilor afectate de un termen. (1) Cererea pentru predarea unui bun la împlinirea termenului contractual poate fi făcută chiar înainte de împlinirea acestui termen.

(2) Se poate, de asemenea, cere, înainte de termen, executarea la termen a obligației de întreținere sau a altei prestații periodice.

(3) Pot fi încuviințate, înainte de împlinirea termenului, și alte cereri pentru executarea la termen a unor obligații, ori de câte ori se va constata că acestea pot preîntâmpina o pagubă însemnată pe care reclamantul ar încerca-o dacă ar aștepta împlinirea termenului.

Art. 35. Constatarea existenței sau inexistenței unui drept. Cel care are interes poate să ceară constatarea existenței sau inexistenței unui drept. Cererea nu poate fi primită dacă partea poate cere realizarea dreptului pe orice altă cale prevăzută de lege.

• **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 2/2016** (supra, art. 32).

• **HP. Dec. ICCJ (DCD) nr. 13/2016** (M. Of. nr. 862 din 28 octombrie 2016): „În interpr. și aplic. art. 35 NCPC, art. 111 CPC 1865, art. 2.502 NCC, respectiv art. 268 alin. (2) CM (...), acțiunile în constatarea dreptului la încadrarea în grupe de muncă cf. disp. O[MMOS, MS și CNPM] nr. 50/1990 [abrog.] intră în categoria acțiunilor în constatare de drept comun și sunt imprescriptibile”.

Dec. ICCJ (DCD) nr. 37/2016 (M. Of. nr. 114 din 10 februarie 2017): „În interpr. și aplic. art. 16 alin. (1) și art. 57 alin. (5) și (6) CM, combinat cu art. 211 lit. b) L. nr. 62/2011 [abrog.; v. L. nr. 367/2022 priv. dialogul social (M. Of. nr. 1238 din 22 decembrie 2022; cu modif. ult.)], art. 35 NCPC și art. 6 CEDO, în ipoteza neîndeplinirii de către părți a obligației de încheiere a contractului individual de muncă în formă scrisă, persoana fizică care a prestat muncă pentru și sub autoritatea celeilalte părți are deschisă calea acțiunii în constatarea raportului de muncă și a efectelor acestuia și în situația în care respectivul raport de muncă a încetat anterior sesizării instanței”.

Art. 36. Calitatea procesuală. Calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecății. Existența sau inexistența drepturilor și a obligațiilor afirmate constituie o chestiune de fond.

• **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 2/2016** (supra, art. 32).

Art. 37. Legitimarea procesuală a altor persoane. În cazurile și condițiile prevăzute exclusiv prin lege, se pot introduce cereri sau se pot formula apărări și de persoane, organizații, instituții sau autorități, care, fără a justifica un interes personal, acționează pentru apărarea drepturilor ori intereselor legitime ale unor persoane aflate în situații speciale sau, după caz, în scopul ocrotirii unui interes de grup ori general.

Art. 38. Transmiterea calității procesuale. Calitatea de parte se poate transmite legal sau convențional, ca urmare a transmisiunii, în condițiile legii, a drepturilor ori situațiilor juridice deduse judecății.

Art. 39. Situația procesuală a înstrăinătorului și a succesorilor săi. (1) Dacă în cursul procesului dreptul litigios este transmis prin acte între vii cu titlu particular, judecata va continua între părțile inițiale. Dacă însă transferul este făcut, în condițiile legii, prin acte cu titlu particular pentru cauză de moarte, judecata va continua cu succesorul universal ori cu titlu universal al autorului, după caz.

(2) În toate cazurile, succesorul cu titlu particular este obligat să intervină în cauză, dacă are cunoștință de existența procesului, sau poate să fie introdus în cauză, la cerere ori din oficiu. În acest caz, instanța va decide, după împrejurări și ținând seama de poziția celorlalte părți, dacă înstrăinătorul sau succesorul universal ori cu titlu universal al acestuia va rămâne sau, după caz, va fi scos din proces. Dacă înstrăinătorul sau, după caz, succesorul universal ori cu titlu universal al acestuia este scos din proces, judecata va continua numai cu succesorul cu titlu particular care va lua procedura în starea în care se află la momentul la care acesta a intervenit sau a fost introdus în cauză.

(3) Hotărârea pronunțată contra înstrăinătorului sau succesorului universal ori cu titlu universal al acestuia, după caz, va produce de drept efecte și contra succesorului cu titlu particular și va fi întotdeauna opozabilă acestuia din urmă, cu excepția cazurilor în care a dobândit dreptul cu bună-credință și nu mai poate fi evins, potrivit legii, de către adevăratul titular.

Art. 40. Sancțiunea încălcării condițiilor de exercitare a acțiunii civile. (1) Cerețile făcute de o persoană care nu are capacitate procesuală sunt nule sau, după caz, anulabile. De asemenea, în cazul lipsei calității procesuale sau a interesului, instanța va respinge cererea ori apărarea formulată ca fiind făcută de o persoană sau împotriva unei persoane fără calitate ori ca lipsită de interes, după caz.

(2) Încălcarea dispozițiilor prezentului titlu poate, de asemenea, atrage aplicarea și a altor sancțiuni prevăzute de lege, iar cel care a suferit un prejudiciu are dreptul de a fi despăgubit, potrivit dreptului comun.

Titlul II

Participanții la procesul civil

Capitolul I

Judecătorul. Incompatibilitatea

Art. 41. Cazuri de incompatibilitate absolută. (1)¹⁾ Judecătorul care a pronunțat o încheiere interlocutorie sau o hotărâre prin care s-a soluționat cauza nu poate judeca aceeași pricină în apel, recurs, contestație în anulare sau revizuire și nici după trimiterea spre rejudecare, cu excepția cazului în care este chemat să se pronunțe asupra altor chestiuni decât cele dezlegate de instanța de apel sau, după caz, de recurs.

(2) De asemenea, nu poate lua parte la judecată cel care a fost martor, expert, arbitru, procuror, avocat, asistent judiciar, magistrat-asistent sau mediator în aceeași cauză.

● **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 24/2020** (M. Of. nr. 144 din 11 februarie 2021): „În cazul în care judecătorul este învestit să judece o cale extraordinară de atac de retractare exercitată succesiv împotriva decizii date tot într-o cale extraordinară de atac de retractare exercitată împotriva unei hotărâri sale din apel sau recurs, nu sunt aplicabile prev. art. 41 alin. (1) tz. I NCPC, dacă din circumstanțele particulare ale litigiului reiese în mod evident că acesta nu este pus în situația de a-și evalua, direct sau indirect, propria hotărâre. În temeiul art. 41 alin. (1) NCPC, judecătorul care a pronunțat decizia din apel este incompatibil absolut să soluționeze cererea de revizuire sau contestația în anulare exercitată împotriva deciziei date în recursul declarat împotriva deciziei sale din apel”.

¹⁾ Alin. (1) al art. 41 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 L. nr. 310/2018.

Art. 42. Alte cazuri de incompatibilitate. (1) Judecătorul este, de asemenea, incompatibil de a judeca în următoarele situații:

1. când și-a exprimat anterior părerea cu privire la soluție în cauza pe care a fost desemnat să o judece. Punerea în discuția părților, din oficiu, a unor chestiuni de fapt sau de drept, potrivit art. 14 alin. (4) și (5), nu îl face pe judecător incompatibil;

2. când există împrejurări care fac justificată temerea că el, soțul său, ascendenții ori descendenții lor sau afiii lor, după caz, au un interes în legătură cu pricina care se judecă;

3. când este soț, rudă sau afin până la gradul al patrulea inclusiv cu avocatul ori reprezentantul unei părți sau dacă este căsătorit cu fratele ori cu sora soțului uneia dintre aceste persoane;

4. când soțul sau fostul său soț este rudă ori afin până la gradul al patrulea inclusiv cu vreuna dintre părți;

5. dacă el, soțul sau rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv ori afiii lor, după caz, sunt părți într-un proces care se judecă la instanța la care una dintre părți este judecător;

6. dacă între el, soțul său ori rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv sau afiii lor, după caz, și una dintre părți a existat un proces penal cu cel mult 5 ani înainte de a fi desemnat să judece pricina. În cazul plângerilor penale formulate de părți în cursul procesului, judecătorul devine incompatibil numai în situația punerii în mișcare a acțiunii penale împotriva sa;

7. dacă este tutore sau curator al uneia dintre părți;

8. dacă el, soțul său, ascendenții ori descendenții lor au primit daruri sau promisiuni de daruri ori alte avantaje de la una dintre părți;

9. dacă el, soțul său ori una dintre rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv sau afiii lor, după caz, se află în relații de dușmănie cu una dintre părți, soțul ori rudele acesteia până la gradul al patrulea inclusiv;

10. dacă, atunci când este învestit cu soluționarea unei căi de atac, soțul sau o rudă a sa până la gradul al patrulea inclusiv a participat, ca judecător sau procuror, la judecarea aceleiași pricini înaintea altei instanțe;

11. dacă este soț sau rudă până la gradul al patrulea inclusiv sau afin, după caz, cu un alt membru al completului de judecată;

12. dacă soțul, o rudă ori un afin al său până la gradul al patrulea inclusiv a reprezentat sau a asistat partea în aceeași pricină înaintea altei instanțe;

13. atunci când există alte elemente care nasc în mod întemeiat îndoieli cu privire la imparțialitatea sa.

(2) Dispozițiile alin. (1) privitoare la soț se aplică și în cazul concubinilor.

● **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 20/2025** (M. Of. nr. 1194 din 23 decembrie 2025): „În interpr. și aplic. unitară a art. 42 alin. (1) pct. 5 NCPC, sintagma «instanța la care una dintre părți este judecător» are o semnificație restrânsă, aceea de complet de judecată în cadrul căruia una dintre părți este judecător”.

● **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 161/2003** priv. unele măsuri pt. asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prev. și sancț. corupției (M. Of. nr. 279 din 21 aprilie 2003; cu modif. ult.): „**Art. 101.** Funcția de judecător și procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior. **Art. 102.** Magistratilor le este interzis: a) să desfășoare activități de arbitraj în litigii civile, comerciale sau de altă natură; b) să aibă calitatea de asociat, membru în organele de